

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/16/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417214015
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4417214015.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej a sudkyň Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. G., nar. XX. XX. XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: matka T. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXX, t. č. X X. T., O., BT XXX TP, Severné Írsko a O. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom O., I. U. XX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 4. októbra 2019 č. k. 11P/233/2017-61 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého J. G., nar. XX. XX. XXXX zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Uviedol, že matka sa návrhom podaným dňa 20. 07. 2017 domáhala, aby bolo zvýšené výživné na maloletého syna J. zo sumy 50 eur na sumu 200 eur mesačne, počnúc od 01. 08. 2017. Svoj návrh odôvodnila tým, že v roku 2011 bol otec zaviazaný prispievať na výživu maloletého 50 eur mesačne. Od roku 2011 náklady spojené s výchovou maloletého podstatne vzrástli. Maloletý začal navštevovať školu, od septembra nastúpi do 4. ročníka na základnej škole. Matka uviedla, že v súčasnej dobe je tehotná, ale zamestnaná vo firme jej terajšieho priateľa. Je matkou dvoch detí a ďalšie sa má narodiť. Termín pôrodu má v septembri 2017. Súd prvej inštancie vo veci vytyčil termín pojednávania. Matka oznámila telefonicky súdu, že sa nevie zúčastniť pojednávania, pretože je v zahraničí a žiadala iný termín pojednávania, o mesiac, kedy pricestuje na Slovensko. Na ďalší termín pojednávania sa matka nedostavila, žiadala o odročenie pojednávania. Vo svojej žiadosti doručenej súdu dňa 23. 08. 2019 uviedla, že žiada, aby pojednanie prebehlo bez jej účasti, nakoľko je tehotná a nemôže sa dostať na pojednanie. S maloletým je v zahraničí, nemá povolené cestovať mesiac pred termínom pôrodu. Žiadala, aby súd vyhovel jej návrhu na zvýšenie výživného, pretože maloletý navštevuje šiesty ročník a súčasné výživné nepokryje ani hlavné výdaje v škole, a nie to ešte stravu a ostatné výdaje. Momentálne má ďalšie tri maloleté deti. Otec o maloletého nejavi záujem. Súd prvej inštancie pojednával v neprítomnosti matky podľa § 31 CMP. Otec maloletého dieťaťa sa ani na jedno pojednanie nedostavil. Na obe pojednania mailom oznámil súdu, že sa nevie dostať, pretože je stále v zahraničí. Súd pojednával v neprítomnosti otca podľa § 31 CMP. Naposledy o výživnom pre maloleté dieťa bolo rozhodované rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/44/2011-44 zo dňa 23. 08. 2011, ktorým bola schválená dohoda rodičov, v zmysle ktorej sa zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/113/2010-26 zo dňa 24. 08. 2010 v časti o výživnom na maloleté dieťa tak, že vyživovacia povinnosť otca sa zvýšila zo sumy 40 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne od 01. 09. 2011. Matka v tom čase žila v Čechách, bola na materskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok vo výške 3.800,- Kč. Okrem toho poberala prídavok na dieťa vo výške 500,-Kč. Otec v tom

čase bol zamestnaný na polovičný pracovný úväzok a jeho príjem bol 134,43 eura. Obaja rodičia boli bez ďalších vyživovacích povinností. Zo spisu mal súd preukázané, že matka spolu s malolekým dieťaťom sa dlhodobo zdržiava v Anglicku, kde aj maloleté dieťa navštevuje školu. Vykonaným dokazovaním súd nemal preukázané žiadne zvýšené výdavky na maloleté dieťa. Matka bola vyzvaná, aby súdu zaslala doklady o výdavkoch na maloleté dieťa, doklady o svojom príjme v roku 2017 a 2018, doklady o svojich výdavkoch na bývanie. Otec bol taktiež vyzvaný, aby dokladoval svoje príjmy a výdavky. Obaja rodičia sa na pojednávaní nezúčastnili s tým, že sú v zahraničí a nevedia sa dostaviť na pojednávanie. Súdu nebola preukázaná žiadna zmena pomerov na strane dieťaťa, ani na strane rodičov. Matka svoj návrh na zvýšenie výživného nijakým spôsobom nepreukázala, nepripojila žiadne listinné dôkazy a ani nezaslala súdu žiadne doklady, ani požadované doklady žiadané súdom. Súd prvej inštancie preto návrh matky na zvýšenie výživného zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla včas podaným odvolaním matka, namietajúc, že nebola upovedomená o tom, že sa má zdokladovať výdaj na maloleté dieťa. Uviedla, že od posledného rozhodnutia sa zvýšili výdavky na dieťa, maloleký navštevuje 6. ročník základnej školy v zahraničí. Tiež uviedla, že okrem malolekého má ďalšie 2 deti a očakáva narodenie štvrtého dieťaťa. Na posledné pojednávanie sa nemohla dostaviť z dôvodu, že je tehotná. Žiadala súd o preloženie pojednávania, čo jej bolo zamietnuté. Výživné od otca nepokryje ani týždennú stravu pre malolekého. S rozsudkom súdu nesúhlasí, pretože súd neprihliadol na to, aké výdavky má s malolekým. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zvýši vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 55 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne.

3. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že navrhuje, aby odvolací súd rozhodol v záujme malolekého dieťaťa.

4. Otec sa k odvolaniu matky nevyjadril.

5. Matka v písomnom vyjadrení k podanému vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedla, že súhlasí s názorom kolízneho opatrovníka, aby súd rozhodol v prospech malolekého. Súdu vie predložiť rozpočet na malolekého na mesiac. Maloleký navštevuje krúžky, čo si vyžaduje výdaje. Mesačne má výdavky na malolekého v sume 260 GBP.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na malolekého syna J. G., nar. XX. XX. XXXX. Podaným návrhom, doručeným súdu prvej inštancie dňa 20. 07. 2017, matka žiadala, aby súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na malolekého zo sumy 50 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne, počnúc od 01. 08. 2017. V návrhu matka dôvodila, že náklady spojené s výchovou malolekého podstatne vzrástli, maloleký nastúpil do 6. ročníka základnej školy, a tak došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie vyživovacej povinnosti otca.

8. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé to, že matka spolu s malolekým dieťaťom žije na adrese 5 X. T., O., BT XXX TP, Severné Írsko, ako i je zrejmé to, že otec má síce evidovaný trvalý pobyt na území SR, na adrese I. U. XX/XX, O., avšak rovnako ako matka s dieťaťom by sa i on mal zdržiavať v zahraničí (Severné Írsko).

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

12. Jednou z prvoradých procesných podmienok konania je danosť súdnej právomoci. Inštitút právomoci sa všeobecne chápe ako zákonom vymedzený rozsah činností, ktorých realizácia je právom aj povinnosťou súdov. Jej splnenie súd skúma ex offa v každom štádiu konania a na každom stupni a jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania.

13. Ak súd zistí, že nie je daná jeho právomoc na prejednanie a rozhodnutie o veci s medzinárodným prvkom, konanie zastaví podľa ustanovenia § 9 CSP. Nemôže však vec postúpiť súdu iného štátu; iba v odôvodnení svojho uznesenia poučí stranu o tom, že sa so žalobou môžu obrátiť na príslušný úrad v cudzine.

13. Podľa § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ZMPsP) ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

14. Týmto právne záväzným aktom je Nariadenie rady (ES) č. 4/2009 z 18. 12. 2008 o právomoci, rozhodnom práve a uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, tak ako už skôr konštatoval odvolací súd v rozhodnutí zo dňa 24. 05. 2018 č. k. 7CoP/7/2018.

15. Z zmysle čl. 3 nariadenia ES č. 4/2009 platí, že v členských štátoch je právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná:

a) súdu podľa miesta obvyklého pobytu povinného, alebo

b) súdu podľa miesta obvyklého pobytu oprávneného, alebo

c) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, alebo

d) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

16. Pojem „obvyklý pobyt“ je v súčasnosti už štandardným pojmom používaným v medzinárodných právnych nástrojoch. Súd pri posúdení otázky, či má osoba obvyklý pobyt na území určitého štátu, musí zobrať do úvahy všetky relevantné skutočnosti konkrétneho prípadu. Nejde pritom o koncept obvyklého pobytu, ako ho môže chápať vnútroštátne právo členského štátu, ale používa sa ako autonómny koncept európskeho práva, pričom obsah tohto pojmu sa musí vykladať v súlade s cieľmi a účelom nariadenia. V kontexte slovenského právneho poriadku a jeho terminológie preto pojem obvyklý pobyt nie je možné stotožňovať s technicko-právnym pojmom trvalý pobyt a ani s pojmom bydlisko. Pre koncept obvyklého pobytu je totiž typickým jeho objektívny charakter, preto úmysel osoby zdržiavať sa na nejakom mieste nie je pre jeho posudzovanie rozhodujúci. Podstatným je, kde sa osoba fakticky prevažne zdržiava a kde je ťažisko jej každodenného života. V tomto smere je teda významná najmä skutočnosť, kde sa osoba väčšinu roka zdržuje, kde pracuje, študuje a pod. V prípade maloletých detí bude zväčša ich obvyklý pobyt sledovať obvyklý pobyt jeho rodičov (rodiča), u ktorých dieťa žije. Zároveň nemožno pri posudzovaní obvyklého pobytu opomenúť ani cieľ, ktorý prijatie tohto pojmu ako kritéria určujúceho právomoc súdov sledovalo. Týmto cieľom bola predovšetkým snaha o aplikáciu kritéria, ktoré je voči dotknutej osobe najspravodlivejšie a ktoré zabezpečuje, aby o veci týkajúcej sa určitej osoby konal súd štátu, ktorý je k danej osobe „najbližší“. To znamená miesta, kde sa dotknutá osoba prevažne nachádza, aby sa táto mohla bez problémov v konaní vyjadriť a tento zúčastniť a kde je predpoklad, že sa nachádza väčšina dôkazných prostriedkov potrebných pre rozhodovanie vo veci.

17. Prejednávajúc podané odvolanie matky v danej právnej veci, dospel odvolací súd primárne k záveru, že súd prvej inštancie sa zásadnou otázkou tohto konania, a to otázkou jeho právomoci vo veci konať nezaoberal, a to napriek tomu, že takýto záväzný pokyn mu vyplýval i z uznesenia Krajského súdu

v Nitre zo dňa 24. 05. 2018 č. k. 7CoP/7/2018-18. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je vôbec zrejmé to, či súd prvej inštancie mal za to a na základe akých skutočností, že má právomoc v danej veci konať, keďže rozhodoval vo veci samej. Z obsahu spisu pritom vyplýva i to, že z hľadiska posúdenia tejto základnej procesnej podmienky konania súd prvej inštancie doposiaľ nezabezpečil dostatok podkladov, keď vychádzajú z ustanovenia čl. 3 nariadenia ES č. 4/2009 (tak, ako ho odvolací súd citoval vyššie) doposiaľ nemožno ustáliť, kde je miesto obvyklého pobytu povinného (otca), a tak potom ustáliť, či je daná právomoc súdu prvej inštancie na konanie v tejto veci. Primárne je preto potrebné, vzhľadom na to, že z okolností tejto veci je nesporné, že sa jedná o právnu vec s medzinárodným prvkom, zaoberať sa otázkou právomoci súdu vo veci konať (ktorú odvolací súd, vzhľadom pre nedostatok skutkových podkladov nemohol vyhodnotiť) a až v prípade, že súd prvej inštancie dospeje k záveru, že jeho právomoc je daná, je dôvodné zaoberať sa podaným návrhom vecne.

18. Z hľadiska rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej je potrebné uviesť, že i keď je navrhovateľ povinný pripojiť k návrhu listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva (§ 26 ods. 1 CMP), ako i účastníci konania sú povinní označiť dôkazy na preukázanie ich skutkových tvrdení (§ 32 ods. 2 CMP), treba uviesť i to, že zodpovednosť za zistenie podkladu rozhodnutia má súd (§ 36 CMP - vyšetrovací princíp), a teda, na rozdiel od sporového procesu neunesenie bremena tvrdenia a bremena dôkazného nemá za následok stratu sporu. Treba však uviesť i to, že i keď je povinnosťou súdu zistiť vo veci rozhodujúce skutočnosti, robí tak v súčinnosti s účastníkmi konania, pretože zistenie skutočného stavu veci závisí do značnej miery od realizácie povinnosti tvrdenia a dôkaznej. Teda aj účastníci mimosporového konania sú povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti, avšak uplatňujúc vyšetrovací princíp mimosporového konania nie je možné neuvedenie dôkazov na preukázanie tvrdení sankcionovať rozhodnutím v neprospech účastníka, ktorý neuniesol dôkazné bremeno.

19. S ohľadom na vyššie uvedené odôvodnenie, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v zmysle ustanovení § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keď primárnou povinnosťou súdu prvej inštancie bude posúdiť, či je daná jeho právomoc vo veci konať a až následne, keď dospeje k záveru, že táto právomoc je daná, rozhodne vo veci samej, v súlade so základnými zásadami vedenia mimosporového konania.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).